

การพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย

DEVELOPMENT OF MATTHAYOMSUKSA ONE STUDENT'S ATTITUDE
TOWARD TWELVE CORE VALUES BY INTEGRATING TWELVE CORE
VALUES IN THAI LITERATURE LEARNING MANAGEMENT

ธีระวีร์ บัวหลวง ศุภพิชญพงษ์¹ และมนสิการ เฮงสุวรรณ²

Teerawee Bualuang Suphaphitchayapong¹ and Manasikarn Hengsuwan²

¹ หน่วยงานขับเคลื่อนนโยบาย กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพมหานคร

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

¹ Academic Affair, Yotinburana School

² Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education Chulalongkorn University

E-mail: Bs.teerawee@gmail.com, Manasikarn@live.com

Received: July 24, 2018

Revised: October 26, 2018

Accepted: November 31, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการ
ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการก่อนและหลัง
การทดลองโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวรรณคดีเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน
30 คน การวิจัยนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ one-group pretest-posttest design เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ
2) แบบวัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทดลอง 11 สัปดาห์ รวม 33
คาบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการสูงกว่าก่อนการ
ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังจริยธรรมในเรื่อง
ค่านิยม 12 ประการสามารถบูรณาการผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้

คำสำคัญ

ทัศนคติ การบูรณาการ ค่านิยม 12 ประการ การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare student's attitude
toward twelve core values before and after organizing Thai literature learning

management by using literature-based approach to integrate twelve core values. The subjects were 30 seventh grade students in the semester 2 of academic year 2016 at Buddhajakwitthaya School. This research was designed by using one-group pretest-posttest design type. The instruments for collecting data were attitude toward twelve core values tests. The instruments for experiment were lesson plans by integrating twelve core values. The duration of experiment was 33 periods over a span of eleven weeks. The collected data were analyzed by arithmetic means, standard deviation and t-test.

The result was as follows; experimental group had higher attitude toward core values in eleven topics than before stating an experimental at a .05 level of significance. The result shows that the cultivation of twelve core values could be done through Thai literature learning activities.

Keywords

Attitude, Integrating, Twelve core values, Thai Literature Learning Management

ความสำคัญของปัญหา

ค่านิยมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาพลเมืองและประเทศชาติ เพราะค่านิยมเป็นแนวคิดที่จะช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่พึงงามให้กับบุคคล ดังที่ Office of the National Culture Commission (2010) ได้กล่าวถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของบุคคล ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผนสำหรับการตัดสินใจและแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ และค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของค่านิยม และความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมผ่านการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พุทธศักราช 2555-2559) จะต้องส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมืองในระบบการศึกษาผ่านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยมีจิตสาธารณะ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการการเรียนรู้ให้หลากหลาย ทั้งทางด้านวิชาการ ทักษะชีวิต พร้อมทั้งศิลปะ ดนตรี วัฒนธรรม ศาสนาและความเป็นไทย (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2012) สืบเนื่องจนถึงแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560-2564) ที่ได้ระบุแนวทางการจัดการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาค่านิยมไว้ว่า “ส่งเสริมและบูรณาการการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นพลเมือง และพลโลก ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (Bureau of Policy and Strategy Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2016)

เมื่อพิจารณาแนวทางดังกล่าวของกระทรวงศึกษาธิการ จึงสรุปได้ว่าการสร้างเสริมค่านิยมจะต้องจัดให้เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ โดยผ่านการบูรณาการและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีค่านิยมที่พึงงาม

จากความสำคัญของค่านิยมดังกล่าว จึงทำให้แนวทางในการพัฒนาพลเมืองไทยโดยการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานถูกประกาศเป็นครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2525 โดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (Likhittawong, 1986) อย่างไรก็ตามจากปัญหาสำคัญสามในเรื่อง คือ ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว การละเลยการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมและความแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ (The Secretariat of the Cabinet, 2014) ทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 3) กตัญญูพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา ทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย 6) มีศีลธรรม เมื่อแก่และแก่ป็น 7) เข้าใจ และเรียนรู้ ประชาธิปไตย 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย 9) มีสติ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัส 10) ดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) แข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาขั้นต้นเกี่ยวกับวิธีการรับรู้ค่านิยมและทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่ศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยการสุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจง (purposively sampling) จำนวน 120 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 78.34 รับรู้ค่านิยม 12 ประการจากโรงเรียน สำหรับในด้านวิธีการรับรู้ที่พบว่ามี ร้อยละ 28.33 รับรู้จากการร้องและฟังเพลง ร้อยละ 24.17 รับรู้จากการเรียนภายในห้อง และร้อยละ 23.33 รับรู้จากการท่องจำอาชยาน ทั้งนี้จากการศึกษาดังกล่าว พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 41.67 เห็นว่าค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งสำคัญ ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังเลือกใช้วิธีการสอนหรือปลูกฝังค่านิยมโดยตรงผ่านการร้องเพลง และการท่องอาชยาน ซึ่งแตกต่างจากจุดมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นให้บูรณาการผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรทั้งในและนอกห้องเรียน (Bureau of Policy and Strategy Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2015) ดังนั้นการส่งเสริมวิธีการรับรู้ค่านิยมด้วยวิธีการดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เข้าใจค่านิยม 12 ประการอย่างแท้จริง ส่งผลให้ทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนเป็นไปในทิศทางลบ ซึ่งทัศนคติจะสัมพันธ์ไปยังพฤติกรรม (Uwanno, 2003) รวมถึงส่งผลต่อการพัฒนาค่านิยมที่อาจเกิดขึ้นได้ยาก

การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยนั้น นอกจากการจัดการเรียนรู้ในเชิงไวยากรณ์ หลักภาษา และการใช้ภาษาซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการศึกษาองค์ความรู้ทางด้านการใช้ภาษาและระบบปริชานแล้วนั้น ยังประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้วรรณคดีที่เป็นส่วนสำคัญในการเติมเต็มประสบการณ์ของผู้เรียน อีกทั้งเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะ และค่านิยม นั้นเป็นเพราะว่าพันธกิจของวรรณคดีนอกเหนือจากการจรรโลงใจ และให้ความอิมเมจจากสุนทรียภาพทางภาษาแล้ว ยังรวมถึงการสอนให้ผู้อ่านได้เห็นแนวทางที่พึงงามในการดำรงชีวิต นักวิชาการทางด้านวรรณคดีหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและหน้าที่ของวรรณคดี โดย Raksamane (1994) ได้กล่าวไว้ว่า

จุดมุ่งหมายประการหนึ่งของวรรณคดีไทย คือ การสั่งสอนแนะนำคุณธรรมที่นอกเหนือคำสอนจากหลักศาสนาโดยตรงอาจเป็นคำแนะนำในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ Siwasariyanont (2001) ได้กล่าวไว้ว่า “วรรณคดีอาจสอนใจเราได้ทางอ้อม แต่ไม่ใช่หนังสือเทศน์” แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวรรณคดีมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้เกิดค่านิยมที่ดี เพราะวรรณคดีเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีในหนังสือเรียนชุดวรรณคดีวิจักษ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายละเอียดสาระสำคัญของวรรณคดีในแต่ละเรื่องและนิยามของค่านิยม 12 ประการในแต่ละด้าน (Department of Local Administration [DLA], 2014; Chaktrimongkhon, 2015) ผู้วิจัยพบว่าในแต่ละระดับชั้นมีแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดค่านิยม 12 ประการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่านิยม 12 ประการที่ปรากฏในหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์

ระดับชั้น	ค่านิยม 12 ประการ											
	1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์	4. ใฝ่หาความรู้ ทั้งทางตรงและ	5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	6. มีศีลธรรม เคารพพ่อแม่และแบ่งปัน	7. เรียนรู้ และเข้าใจประชาธิปไตย	8. มีระเบียบวินัย เคารพ	9. มีสติ รู้ปฏิบัติตามพระราช	10. ดำรงชีพด้วยความพอเพียง	11. มีความเข้มแข็งทางกายใจ	12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของ
1. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓		
2. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	✓			✓	✓				✓		✓	
3. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3		✓		✓	✓	✓		✓			✓	
4. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	✓		✓	✓	✓	✓			✓			
5. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	✓			✓								✓
6. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	✓		✓	✓								✓

จากตารางสรุปแนวคิดที่สอดคล้องกับค่านิยม 12 ประการในหนังสือเรียนชุดวรรณคดีวิจักษ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หนังสือเรียนชุดวรรณคดีวิจักษ์ในแต่ละระดับชั้นปรากฏแนวคิดที่สอดคล้องกับค่านิยม 12 ประการไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะในช่วงชั้นมัธยมศึกษาต้นต้น ที่ไม่ปรากฏค่านิยมข้อที่ 7 เรียนรู้และเข้าใจในประชาธิปไตย ค่านิยมข้อที่ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม เช่นเดียวกันกับช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ไม่ปรากฏค่านิยมข้อที่ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ค่านิยมข้อที่ 7 เรียนรู้และเข้าใจในประชาธิปไตย ค่านิยมข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ค่านิยมข้อที่ 10 ดำรงชีพด้วยความพอเพียงและค่านิยมข้อที่ 11 มีความเข้มแข็งทางกายใจ ดังนั้น

จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มเติมและสอดแทรกค่านิยมให้ครบถ้วน ผ่านการใช้เนื้อหาวรรณคดีในวิชาภาษาไทยเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

นอกจากการวิเคราะห์ค่านิยมที่ปรากฏในหนังสือเรียนชุดวรรณคดีวิจักษ์แล้ว ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ละเอียดและมองข้ามความสำคัญต่อแนวคิดเรื่องค่านิยม 12 ประการที่สอดแทรกอยู่ในกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น นักเรียนไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องความซื่อสัตย์และความมีระเบียบวินัยในระหว่างการทำกิจกรรม

ดังนั้นจากการศึกษาเบื้องต้น การวิเคราะห์แนวคิดที่สอดคล้องกับค่านิยม 12 ประการในหนังสือเรียนชุดวรรณคดีวิจักษ์ และพฤติกรรมของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นทัศนคติต่อค่านิยม ส่งผลให้ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติ ซึ่งมีลักษณะเป็นจิตพิสัย หรือ เป็นความรู้สึกร่างกายที่เกิดขึ้นและตอบสนองต่อสิ่งเร้า (Miao and Haddock, 2009) ผู้วิจัยพบว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน (Literature-based approach) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างวรรณคดีและทักษะทางภาษาซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการสอดแทรกค่านิยมผ่านการจัดการเรียนรู้ ดังที่นิโคล และโรเบิร์ต ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสามารถพัฒนาค่านิยมและประสบการณ์ชีวิตได้ เพราะวรรณคดีคือประสบการณ์ของมนุษย์ (Nicoll and Roberts, 1993)

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่นำเสนอแนวทางการบูรณาการสอดแทรกค่านิยมผ่านการจัดการเรียนรู้วรรณคดีประกอบด้วย การศึกษาของ Numisiri (1985) Intramas (1985) Pinchanchaiyut (1986) และ Watthanaphanit (1986) โดย Numisiri และ Intramas ได้นำเสนอแนวทางการสอดแทรกค่านิยมในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ผ่านเนื้อหาวรรณคดีที่สอดคล้องและทักษะในรายวิชาภาษาไทย นอกจากนี้อาจสอดแทรกผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สำคัญ เช่น การใช้กระบวนการกลุ่ม การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด

ในขณะเดียวกันจากงานวิจัยของ Pinchanchaiyut แสดงให้เห็นว่าวรรณคดีที่คัดสรรสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีเนื้อหาและข้อคิดสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากตัวแบบ เช่น ความกตัญญู ความมีระเบียบวินัย ความกล้าหาญ ทางด้านงานวิจัยของ Watthanaphanit สะท้อนให้เห็นว่าในหนังสือเรียนมีค่านิยมครอบคลุมในด้าน การครองตนด้านจริยธรรม ด้านสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าแนวทางสำคัญในการบูรณาการสอดแทรกค่านิยมให้แก่ นักเรียน คือ การใช้เนื้อหาวรรณคดีเป็นฐานโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาและค่านิยมที่ต้องการสอดแทรก

จากสถานการณ์ของการส่งเสริมค่านิยมดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวรรณคดีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแนวทางของการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยสอดแทรกจริยธรรม และ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียน โดยการบูรณาการค่านิยม 12 ประการในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างค่านิยม 12 ประการ และเป็นแนวทางในการบูรณาการค่านิยม 12 ประการในการจัดการเรียนรู้

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการส่งผลกระทบต่อทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการก่อนทดลองและหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ส่วนหลัก ประกอบด้วย การออกแบบการวิจัย การสร้างเครื่องมือการวิจัย การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การออกแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (pre-experimental research) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ มีแบบแผนการวิจัยแบบ one-group pretest-posttest design ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแบบการวิจัย

กลุ่ม	การวัดก่อนการทดลอง	ตัวแปรจัดกระทำ	การวัดหลังการทดลอง
E	A ₁	X	A ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยการบูรณาการค่านิยม 12 ประการ
A ₁	แทน	การวัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการก่อนการทดลอง
A ₂	แทน	การวัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการหลังการทดลอง

2. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยแบ่งเป็นสองส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง พิจารณารายละเอียดได้ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทดสอบตัวแปรตามในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบวัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการซึ่งใช้เก็บข้อมูลทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง (pre-test and post-test) โดยแบบวัด มีลักษณะการตอบ

เป็นเกณฑ์การให้คะแนนมาตรฐานประมาณค่า 4 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (4 Rating Likert's Scale) ซึ่งกำหนดไว้คือ *เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง*

ผู้วิจัยกำหนดระดับของทัศนคติเพื่อแปลผลออกเป็น 4 ระดับ โดยการหาช่วงคะแนนจากการคำนวณความกว้างอันตรภาคชั้น คือมีทัศนคติในระดับดีมาก (3.25 - 4.00) มีทัศนคติในระดับดี (2.50 - 3.24) มีทัศนคติในระดับปานกลาง (1.75 - 2.49) และมีทัศนคติในระดับน้อย (1.00 - 1.74)

สำหรับการสร้างแบบวัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการ ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามครั้งแรกจำนวน 60 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดในการวัดทัศนคติต่อค่านิยมแต่ละด้านจากนิยามของ DLA (2014) และ Chaktrimongkhon (2015) โดยมีตัวอย่างข้อคำถามดังนี้

- 1) ความรักชาติไม่จำเป็นต้องแสดงออก
- 2) คนที่มีความอดทนจะสามารถทำงานทุกชนิดได้
- 3) ความขยันหมั่นเพียรคือหนทางของความสำเร็จ
- 4) การเคารพสิทธิของผู้อื่นช่วยลดความขัดแย้งในสังคม
- 5) การเป็นพลเมืองที่ดีคือการทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ในการวัด และได้วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พร้อมกับปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยจึงพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามตามวัตถุประสงค์การวัดทัศนคติต่อค่านิยมแต่ละด้าน ด้านละ 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเลือกจากข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Kamket, 2008)

ทั้งนี้ได้นำแบบวัดทัศนคติที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 33 คนเพื่อทดสอบความเข้าใจต่อข้อคำถามและวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดทัศนคติโดยการหาความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach alpha coefficient) โดยแบบวัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ จำนวน 33 แผน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้แผนละ 50 นาที หรือ 1 คาบเรียน โดยสามารถจำแนกแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการทดลองออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องสุภาวดีพระร่วงจำนวน 9 แผน หน่วยการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องราชาธิราชตอน สมิงพระรามอาสาจำนวน 12 แผน และหน่วยการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานจำนวน 12 แผน

สำหรับในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีแนวคิดในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการค่านิยม 12 ประการจากการใช้เนื้อหาของวรรณคดีเป็นฐานพร้อมกับพิจารณาตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการผ่านกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการค่านิยม 1 - 3 ด้านตามเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้อง

ทั้งนี้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอ

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจพิจารณาความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 33 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3. การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยเลือกตัวอย่างการวิจัยด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากนั้นผู้วิจัยได้วัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (pre-test) ในลำดับต่อมา ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการค่านิยม 12 ประการให้กับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 11 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ จากนั้นจึงวัดทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (post-test)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลคะแนนทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการที่ได้ทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการ ด้วยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการก่อนการทดลองเท่ากับ 2.92 และเมื่อวัดคะแนนทัศนคติหลังการทดลองพบว่าทัศนคติต่อค่านิยมเพิ่มเป็น 3.33 ตามรายละเอียดในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ

คะแนน ทัศนคติ	ค่าสถิติ					ค่าเปรียบเทียบ ระดับทัศนคติ
	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.	
ทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการก่อนการจัดการเรียนรู้	30	2.92	.31	-10.735	.00*	ทัศนคติระดับดี
ทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการหลังการจัดการเรียนรู้	30	3.33	.20			ทัศนคติระดับดีมาก

* p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า นักเรียนมีคะแนนทัศนคติหลังเรียนเท่ากับ 3.33 อยู่ในระดับดีมาก และก่อนเรียนเท่ากับ 2.92 อยู่ในระดับดี โดยนักเรียนมีคะแนนทัศนคติโดยเฉลี่ยสูงขึ้น 0.41 แสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังจริยธรรมในเรื่องค่านิยม 12 ประการสามารถบูรณาการผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการสามารถพัฒนาผ่านการบูรณาการในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีได้ด้วยการสอดแทรกผ่านการจัดการเรียนรู้แบบวรรณคดีเป็นฐาน จากการใช้เครื่องมือทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ ทั้ง 33 แผนแสดงให้เห็นแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อมโยงค่านิยมกับการเรียนรู้วรรณคดีผ่านกิจกรรมสำคัญในหน่วยการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการวิเคราะห์ตัวละครเรื่องราชาธิราชโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการเขียนสื่อสารขอสงบศึกในเรื่องราชาธิราชโดยเชื่อมโยงพระบรมราชาบาท

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการผ่านกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการค่านิยม 12 ประการโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานทำให้นักเรียนได้วิเคราะห์และเห็นความสำคัญของค่านิยม ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าผ่านการคิดแสดงความคิดเห็นและเขียนเพื่อประยุกต์ใช้ค่านิยมในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงนักเรียนได้นำค่านิยมที่สอดแทรกไปปรับใช้ในชีวิตจริง เช่น ระเบียบวินัยในการทำกิจกรรม ความกระตือรือร้น และความซื่อสัตย์ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่าแนวทางในการพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยมอันจะส่งผลต่อการแสดงออกพฤติกรรมสามารถพัฒนาได้ผ่านการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเข้าใจ รับรู้คุณค่าของค่านิยม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่คงทน ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการผ่านการใช้วรรณคดีเป็นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการ ประกอบด้วยปัจจัย 6 ประการ คือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ความถี่และระยะเวลาในการบูรณาการ การใช้วรรณคดีในการจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศชั้นเรียน ซึ่งพิจารณารายละเอียดในแต่ละส่วนได้ดังนี้

1. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

ผู้วิจัยพบว่าการออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานที่บูรณาการค่านิยมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างทัศนคติ รวมถึงเป็นกระบวนการสำคัญที่เติมเต็มการบูรณาการค่านิยมให้ครบถ้วน เพราะวรรณคดีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และบูรณาการค่านิยมนั้น จะมีแนวคิดที่สอดคล้องกับค่านิยมในเพียงบางด้าน เช่น วรรณคดีเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน สามารถบูรณาการกับค่านิยมข้อที่ 5 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

อย่างไรก็ตามในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเรื่องดังกล่าวนั้นจะต้องอาศัยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องทักษะการใช้ภาษามารบูรณาการค่านิยมให้ครบถ้วนทั้ง 12 ประการในหน่วยการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่สำคัญเช่น กิจกรรม

ฝึกเขียนแสดงความคิดเห็นและการเขียนบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับอาหาร โดยเชื่อมโยงจากสาระสำคัญของวรรณคดี พร้อมกับบูรณาการค่านิยมข้อที่ 7 เข้าใจและเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านการเรียนรู้และอภิปรายเรื่องมารยาทในการแสดงความคิดเห็นซึ่งจะต้องยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง สอดคล้องกับนิยามตัวชี้วัดและทักษะที่แสดงออกต่อค่านิยม (DLA, 2014; Chaktrimongkhon, 2015) และค่านิยมข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายผ่านการบูรณาการความเข้าใจเรื่องมารยาทการเขียนบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ยังออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการฟัง การดู และการพูด เพื่อบูรณาการค่านิยมที่สอดคล้องและครบถ้วนทั้ง 12 ประการในหน่วยการเรียนรู้ เช่น ให้นักเรียนศึกษาภาพยนตร์สั้นเกี่ยวกับโครงการพระราชดำริด้านอาหาร จากนั้นให้นักเรียนพูด นำเสนอและแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน โดยเชื่อมโยงกับประเด็นที่สัมพันธ์กับวรรณคดีพร้อมทั้งบูรณาการค่านิยมข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยออกแบบและใช้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานตามที่กล่าวมานั้น จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในค่านิยมผ่านการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นต่อค่านิยม รวมถึงประเด็นที่สัมพันธ์กับวรรณคดีโดยใช้ทักษะทางภาษา ดังนั้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานเพื่อเชื่อมโยงทักษะการใช้ภาษาในด้านต่าง ๆ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการ

2. ความถี่และระยะเวลาในการบูรณาการ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยพบข้อสังเกตว่าความถี่และระยะเวลาในการบูรณาการค่านิยม 12 ประการส่งผลกระทบต่อค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการในแต่ละด้าน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 11 สัปดาห์ ซึ่งจัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้นจำนวน 33 คาบ ตลอดการทดลอง ผู้วิจัยพบว่าการบูรณาการค่านิยมแต่ละด้านมีความถี่ระหว่าง 3-7 ครั้ง

เมื่อผู้วิจัยพิจารณาความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการในแต่ละด้านพร้อมกับพิจารณาความถี่ในการบูรณาการผู้วิจัยพบความถี่ที่ส่งผลกระทบต่อคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการสูงสุด คือ ความถี่ในการบูรณาการจำนวน 5 ครั้ง โดยค่านิยมข้อที่ 5 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.57 และ ค่านิยมข้อที่ 11 เข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อค่านิยมเพิ่มขึ้น 0.55 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าปัจจัยอีกหนึ่งประการที่ส่งผลกระทบต่อค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการ คือระยะเวลาในการบูรณาการ พิจารณาได้จากค่านิยมด้านที่ 8 มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และ ค่านิยมข้อที่ 9 มีสติรู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัส แม้ว่าจะมีความถี่ในการบูรณาการอยู่ที่จำนวน 5 ครั้งเท่ากัน แต่คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติในแต่ละด้านเพิ่มขึ้นเพียงด้านละ 0.44 และ 0.39

เมื่อผู้วิจัยพิจารณาระยะเวลาในการบูรณาการ โดยเฉพาะค่านิยมข้อที่ 9 มีสติรู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัส ที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียง 0.39 พบว่า ในการบูรณาการแต่ละช่วงมีระยะเวลาที่ห่างกันเป็นอย่างมาก กล่าวคือการบูรณาการในครั้งที่ 2 อยู่ในคาบที่ 9 ของการทดลอง ส่วนในการบูรณาการครั้งที่ 3 อยู่ในคาบที่ 19 ของการทดลองซึ่งมีระยะห่างเท่ากับ 10 คาบ นอกจากนี้ในการบูรณาการครั้งที่ 4 อยู่ในคาบที่ 27 ซึ่งมีระยะห่างเท่ากับ 8 คาบ ซึ่งเป็นการทิ้งระยะห่าง

จำนวนมากจึงทำให้ค่านิยมข้อที่ 9 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียง 0.39 แม้ว่าจะมีจำนวนความถี่ในการบูรณาการเท่ากับ 5 ครั้ง

เช่นเดียวกันกับการบูรณาการค่านิยมในข้อที่ 8 มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ช่วงเวลาการบูรณาการครั้งที่ 2 ซึ่งอยู่ในคาบที่ 12 และการบูรณาการครั้งที่ 3 อยู่ในคาบที่ 24 ซึ่งห่างกันถึง 12 คาบ และแม้ว่าการบูรณาการในครั้งที่ 4 และ 5 จะห่างกันเพียง 1 คาบ และ 3 คาบ ตามลำดับ แต่ก็ทำให้คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียง 0.44 ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง กรณีดังกล่าว สอดคล้องกับการบูรณาการค่านิยมข้อที่ 7 เข้าใจและเรียนรู้ประชาธิปไตย ระหว่างการบูรณาการในครั้งที่ 2 ซึ่งอยู่ในคาบที่ 10 และครั้งที่ 3 ซึ่งอยู่ในคาบที่ 32 ของการทดลอง มีระยะห่างเท่ากับ 22 คาบ จึงทำให้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อค่านิยมก่อนและหลังการทดลองจึงเพิ่มขึ้นเพียง 0.19 เช่นเดียวกับค่านิยม ข้อที่ 10 ดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติที่สูงขึ้นเท่ากับ 0.23 โดยระยะห่างในการบูรณาการในครั้งที่ 2 ซึ่งอยู่ในคาบที่ 14 และการบูรณาการครั้งที่ 3 ซึ่งอยู่ในคาบที่ 33 ของการทดลองมีระยะเวลาห่างกันจำนวน 19 คาบ

ดังนั้นจากความถี่ในการบูรณาการค่านิยมในแต่ละด้าน และระยะเวลาที่ห่างกันของการบูรณาการค่านิยมในแต่ละครั้ง ประกอบกับการพิจารณาคะแนนเฉลี่ยทัศนคติที่สูงขึ้นจึงสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องความถี่และระยะเวลาในการบูรณาการค่านิยมส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ

3. การใช้วรรณคดีในการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยพบว่า วรรณคดีที่มีการดำเนินเรื่องราวและตัวละคร จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจลักษณะค่านิยมและมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอันเนื่องมาจากค่านิยมของตัวละครด้วย เช่น ในการใช้วรรณคดีเรื่องราชาธิราชตอน สมิงพระรามอาสา นักเรียนกลุ่มทดลองได้แสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของตัวละครสมิงพระรามซึ่งมีพฤติกรรมรักชาติ เสียสละ ตามแนวคิดค่านิยม เช่น เก่ง กล้าหาญ เสียสละ ทำดี น่ายกย่อง รักชาติ ผลการใช้วรรณคดีดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Gibbs and Earley (1994) ที่นำเสนอแนวทางการใช้วรรณกรรมในการปลูกฝังค่านิยมว่า ครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้อ่านและเรียนรู้พฤติกรรมของตัวละคร พร้อมกับให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อพฤติกรรมของตัวละคร โดยที่ครูไม่ได้เข้าไปเน้นย้ำ ควบคุมความคิดหรือตัดสินความคิดของนักเรียน

4. การเลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมในลักษณะส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการคิด อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการสูงขึ้น เพราะนักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ในระดับเห็นคุณค่า ตามระดับขั้นพัฒนาการทางจิตพิสัย ดังตัวอย่างเช่น การใช้กิจกรรมสรุปข้อคิดบูรณาการค่านิยมข้อสัตย์ เสียสละ และค่านิยมศีลธรรม น้ำใจ แบ่งปันในหน่วยการเรียนรู้สุภาพษิตพระร่วง ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนกลุ่มทดลองจัดกลุ่มคำสอนเป็นหมวด จากนั้นจึงอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อคำสอนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนสามารถยกตัวอย่างเหตุการณ์ได้ เช่น อย่าเอาการที่ผิด ได้แก่ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่ลักขโมย ไม่ทำร้ายผู้อื่น เป็นต้น ผลการใช้กิจกรรมลักษณะดังกล่าวส่งเสริมให้นักเรียนได้รับรู้ค่านิยมที่สอดแทรก นำไปสู่การตอบสนอง และเห็นคุณค่าจากสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างรอบด้าน จนนำไปสู่การพัฒนาทัศนคติที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Sunthornseni (1985) ที่นำเสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกิดจาก

เงื่อนไขด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่นเดียวกับแนวคิดของ Witchawut (2010) ที่ได้นำเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ด้วยปัญญา โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์สิ่งเร้าในมุมมองต่าง ๆ อย่างรอบด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phawanawichian (1997) ที่สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านค่านิยมต้องเกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างรอบด้าน และผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการคิดวิเคราะห์ และอภิปรายแสดงความคิดเห็น

ผู้วิจัยพบว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม สามารถใช้ในการบูรณาการค่านิยมด้านประชาธิปไตยได้ เนื่องจากการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่นฝึกการตัดสินใจ เรียนรู้ การทำหน้าที่ โดยนักเรียนแต่ละคนจะต้องร่วมกันทำหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น กิจกรรมตะลุยภารกิจ พิชิตการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ราชาธิราช ตอน สมิงพระรามอาสาเมื่อ สอบถามนักเรียนในชั้นกิจกรรมได้คำตอบที่สะท้อนให้เห็นการพัฒนาค่านิยมเช่น รู้หน้าที่ของตน ยอมรับการตัดสินใจของเพื่อน กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดของ Intramas (1985) ที่ได้นำเสนอว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมค่านิยมด้านประชาธิปไตย ควรเริ่มจากการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมความสามารถของบุคคล ฝึกให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ จนทำให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของค่านิยมจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทิศทางบวก

ผลการเลือกใช้กิจกรรมที่หลากหลายโดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด รวมถึงการใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติต่อค่านิยมที่ดีขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Diloet (2009) ที่แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถพัฒนาเจตคติ และความคิดเห็นของนักเรียนได้จากการใช้วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

5. การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยพบว่าการใช้สื่อประเภทวีดิทัศน์ และภาพยนตร์สั้นที่สอดคล้องกับบรรณคดีช่วยให้นักเรียนได้เกิดการคิด วิเคราะห์ อภิปราย เชื่อมโยงค่านิยมสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติที่ดีขึ้น พิจารณาได้จาก การบูรณาการค่านิยมด้านดำรงตนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และค่านิยมด้านเข้มแข็งทางกายใจ ในหน่วยการเรียนรู้บรรณคดีเรื่องราชาธิราช ผู้วิจัยใช้วีดิทัศน์เรื่องโกงตามน้ำ ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับการแจกของ นักเรียนแสดง ความคิดเห็นที่สะท้อนให้เห็นการพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม โดยมีคำสำคัญ เช่น ต้องซื่อสัตย์ หยิบแต่พอดี แบ่งกัน ไม่กล้าหยิบ การใช้สื่อดังกล่าวช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้เกิดกระบวนการคิด นำคุณธรรมของตัวละครไปปรับใช้ จึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองเห็นคุณค่าของค่านิยม และส่งผลไปยังทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการในทางบวก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Witthayapunpracha (2009) ที่กล่าวว่า การใช้สื่อประเภทภาพยนตร์สั้นมีผลต่อความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมด้านศีลธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

นอกจากนี้การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive Media) สามารถช่วยพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยมได้ เช่น การบูรณาการค่านิยม ในด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาทางตรงและทางอ้อม ในหน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน ผู้วิจัยใช้คิวอาร์โค้ด (QR CODE) ในกิจกรรมการเรียนรู้ ในระยะแรก นักเรียนกลุ่มทดลองไม่รู้จักสื่อประเภทดังกล่าว แต่เมื่อผู้วิจัยแนะนำวิธีการใช้

และนำมาใช้ในคาบเรียนต่าง ๆ นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสนใจใฝ่รู้ เช่น เข้าไปร่วมกิจกรรม ลองใช้สื่อ รวมถึงนักเรียนแสดงความคิดเห็น ที่สะท้อนถึงการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนในชั้นอภิปรายสรุป เช่น สนุก ง่าย ตื่นเต้น ไม่เคยเล่นมาก่อนน่าติดตาม อยากเรียน การใช้สื่อดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อค่านิยมด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sampongthong (2011) ที่แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อการเรียนรู้โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสนใจทางการเรียน

6. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ผู้วิจัยพบว่าการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนโดยเน้นในวินัยเชิงบวก มีผลต่อพฤติกรรมที่สอดคล้อง เช่น ความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความมีน้ำใจ โดยหากครูเสริมแรงหรือ ใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมมากขึ้น เช่น การเพิ่มคะแนนสะสมผ่านแอปพลิเคชันคลาสโดโจ (ClassDojo) โดยให้เมื่อนักเรียนเข้าเรียนตรงเวลา ตอบคำถาม ช่วยครูจัดเตรียมอุปกรณ์ ตั้งใจทำงานกลุ่ม

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ช่วยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมด้านใฝ่เรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดมุมหนังสืบคำศัพท์ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำศัพท์ในวรรณคดี ในระยะแรกนักเรียนไม่คุ้นชินกับการจัดบรรยากาศ และวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องลงมือทำ จึงทำให้ไม่กล้าทำกิจกรรม เมื่อครูแนะนำวิธีการทำกิจกรรมและใช้มุมต่าง ๆ นักเรียนเริ่มมีพฤติกรรมสนใจใฝ่รู้ และเมื่อครูจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมดังกล่าวในระยะหลัง นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการผ่านการใช้นิทานวรรณคดี การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อเนื้อหาวรรณคดีและการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการพัฒนาทัศนคติ สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสามารถพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการได้ อันเนื่องมาจากเนื้อหาของวรรณคดีและข้อคิดที่นักเรียนได้รับจากการจัดการเรียนรู้ถูกนำมาใช้อย่างมีความหมายมากกว่าการรู้จำ สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Applebee and Bushman (อ้างถึงใน George, 2002) ว่าควรนำวรรณคดีมาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนรู้วรรณคดีมีความหมายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการและใช้ในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ

1.1 ครูควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับการเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ เนื่องจากเนื้อหาที่ใช้มีผลต่อการเชื่อมโยงกับค่านิยมที่สอดคล้องและเอกภาพในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้

1.2 ครูควรมีบทบาท หรือ แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อค่านิยม เพราะว่าบทบาทและพฤติกรรมของครูภายในห้องเรียน มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียน

1.3 ครูควรเลือกใช้วิธีการเสริมแรงที่หลากหลาย เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมที่บูรณาการในการจัดการเรียนรู้

1.4 ครูผู้สอนหรือผู้วิจัยควรรู้จักนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ เพราะค่านิยมบางด้านอาจมีผลสัมพันธ์กับด้านจิตใจและความรู้สึก เช่น ค่านิยมข้อที่ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรศึกษาผลการพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระอื่น ๆ

References

- Bureau of Policy and Strategy Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2015). *Raī ngān phon kān dam noēn ngān khap khluān nayo bāi khā niyom lak khōng khon thai Sip sōng Prakan sū kān patibat Pra chān pi ngop pramān Phoṣo Sōngphanhāroḥāsippæt rop Hok Duān Tulākhom Sōngphanhāroḥāsipchet Thung Mīnākhom Sōngphanhāroḥāsippæt* [The Result of Policy Implementation on Twelve Core Values into Practices for Fiscal Year 2014 (6-month period, October 2014 - March 2015)]. Retrieved from <http://www.bps.moe.go.th/download/kaniyom12.pdf>.
- Bureau of Policy and Strategy Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2016). *Phaēn phatthana kān suksā khōng krasuāng suksāthikān Chabap thī sipsong Phoṣo Sōngphanhāroḥoksip Thung Sōngphanhāroḥoksipsī* [The Twelfth Edition of Education Development Plan of the Ministry of Education (B.E.2560-2564)]. Bangkok: Bureau of Policy and Strategy Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education.
- Chaktrimongkhon, U. (2015). *Raī ngān kān wīchai kān phatthana māṭ pramcēn khā niyom lak Sipsōng Prakan samrap phurīan ‘āyu rawāng Sipsōng Thung sipsī Pī* [A Construction of Assessment Scales of Twelve Core Values for the 12-14 Years-old Student.]. Bangkok: National Institute of Educational Testing Service (Public Organization).

- Department of Local Administration. (2014). **Khāniyomlakkhonthaisipsoṅprakān** [Twelve Core Values of Thai People]. Retrieved from http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2014/11/14203_1_1412306502659.pdf?time=1414298607430.
- Diloet, A. (2009). **Phon khōṅ kān chat kān rian kān sōṅ bæp būranākān thī mī tō** **phon sumrit rūāṅ phōtchanākān khōṅ nakriān prathomsuksapīthī Sī** [Effects of an Integrated Instruction on the Academic Achievement on the Topic of Nutrition of Fourth Grade Students]. Thesis. Chulalongkorn University.
- George, M. A. (2002). Professional Development for a Literature-Based Middle School Curriculum. **The Clearing House**. 6(75), 327-331.
- Gibbs, L. J. & Earley, E. J. (1994). **Using Children's Literature to Develop Core Value**. Indiana: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Intramas, T. (1985). **Kān nam sancē prōkrēm samrap khru phasāthai nai kān plūkfang khwām pen nak prachāthiptai kē nakriān nai rōṅriān matthayomsuksā** [A Proposed Program for Thai Language Teachers in Inculcating Democratic Citizenship to Students in Secondary Schools]. Thesis. Chulalongkorn University.
- Kamket, W. (2008). **Withī witthaya kān wīchai thāṅ phrut ti kam sāt** [Research Methodology in Behavioral Sciences]. 2nd Edition. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Likittawong, S. (1986). **Kān priāp thiāp botbāt ching læ botbāt thī khāt wang khōṅ khru nai kān plūk fang khā niyom Phūnthān Hā Prakān kē nakriān matthayomsuksā tōṅ ton Tām kān rap rū khōṅ phū bōrihān læ khru Sangkat krom sāmān suksā Krungthēpmahānakhōṅ** [A Comparison of Actual Roles and Expected Roles of Teachers in Instilling the Five Basic Values on Lower Secondary School Students as Perceived by Administrators and Teachers under Jurisdiction of the General Education Department, Bangkok Metropolis]. Thesis. Chulalongkorn University.
- Maio, G. R. & Haddock, G. (2009). **The psychology of attitudes and attitude change**. London: SAGE.
- Nicoll, V. and Robert, V. (1993). **Taking a closer look at Literature-Based Program**. Australia: Primary English Teaching Association.

- Numsiri, T. (1985). **Kān nam sancē prōkrēm kān soṭsæk Čharyatham nai kān sōn phasāthai Radap chan matthayomsuksā tōn ton** [Proposed Program of Insinuating Moral in Thai Language Instruction at the Lower Secondary Education Level]. Thesis. Chulalongkorn University.
- Office of the National Culture Commission. (2010). **Khā niyom læ saphāp wæt loṃ sang khom thai thī phung presong nai saī tā yaowachon** [Desirable Values and Environment of Thai Society in the Vision of Juvenile]. Bangkok: Office of the National Culture Commission.
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2012). **Phæn phatthana kān suk sa khōng krasuāng suksāthikān Chabap thī sip‘et Phoṣoṣo Sōngphanhāroḥāsiphā Thung Sōngphanhāroḥāsipkaō** [The Eleventh Edition of Education Development Plan of the Ministry of Education (B.E.2555-2559)]. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education.
- Phawanawichian, N. (1997). **Khā niyom dān khwām raphitchōp khōng nakriān radap matthayomsuksā tōn ton thī dai rap kān soēm sāng duāi krabūankān thī phatthana tān nāo khīt khōng ‘aisen læ Ræth** [A Study of Responsibility Value of the Lower Secondary School Students Enhanced by Employing the Process Developed by Ajzen's and Rath's Approaches]. Doctoral dissertation. Chulalongkorn University.
- Pinchanchaiyut, N. (1986). **Kān wi khroḥ khuntham khōng tuā‘ ek nai wannakhadi thī prā kot nai nangsu rīan wicha phasāthai radap matthayomsuksā tōn ton** [An Analysis of Main Characters' Virtues in Literature Appeared in Thai Language Textbooks at the Lower Secondary Education Level]. Thesis. Chulalongkorn University.
- Raksamane, K. (1994). **Dangrattanahængkosin** [As James of Land]. Bangkok: Siam.
- Samrongthong, P. (2011). **Phon sumrit thāng kān rīan læ chēt kha ti toḥ kān rīan phā sā thai khōng nakriān chan matthayomsuksā pī thī Hā thī dai rap kān chat kān rīan rū doī chai nang suḥ ilekthōnik kap kān chat kān rīan rū tān khū mū khru** [A Study of the Achievement and Attitude in Thai of Matthayomsuksa Five Student Though the Electronic Book ang the Teacher's Manual]. Thesis. Srinakharinwirot University.
- Siwasariyanont, W. (2001). **Wannakhadi læ wannakhadi wichān** [Literature and Literature Criticism]. 6th Edition. Bangkok: Thammachati.
- Sunthornsani, S. (1985). **Čhētkhati** [Attitude]. Bangkok: DeeDee Store.

- The Secretariat of the Cabinet. (2014). *Khāniyom Sipsōṅg Prakān fūn čhut khæng khon thai Sāṅg thān sū kān pa tirūp prathed* [Twelve Values: A Strategy to regain Thai People's Strengths Leading to Country Reformation]. *Thaikufah Journal*, (18): 18-19.
- Uwanno, T. (2003). *Čhētkhati Kān suksā tām nāo tritdī lak* [Attitude: A Study According to the Main Theory]. 2nd Edition. Bangkok: Faculty of Psychology, Chulalongkorn University.
- Watthanaphanit, P. (1986). *Kān wikhrō khā niyom thī mī yū nai nang sū rian phā sā thai wichā bang khap Radap chan matthayom suksā tōṅ plāi tām lak sūt matthayom suksā tōṅ plāi Phutthasakkarāt Sōṅphanharōjyīsipsī* [An Analysis of Values in Thai Text-Books for Required Courses at the Upper Secondary Education Level According to the Upper Secondary Education Curriculum B.E. 2524]. Thesis. Chulalongkorn University.
- Witchawut, S. (2010). *Čhittawitthaya ‘utsāhakam læ ‘ongkān būṅg ton* [Introduction to Industrial and Organizational Psychology]. 3rd Edition. Bangkok: Thammasat University.
- Witthayapunpracha, Y. (2009). *Phon khōṅ lakhōṅ phūā sang khom thai nai kānphatthana sīntham yaowachon* [The Effect of Thai Social Drama for The Moral Development in Youth]. Thesis. Chulalongkorn University.